

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Kicsi, környezetbarát és versenyképes: A kis- és középvállalkozásokat a környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelésben segítő program

COM(2007) 379 végleges (SEC(2007) 906, SEC(2007) 907, SEC(2007) 908)

(2008/C 211/09)

2007. október 8-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Kicsi, környezetbarát és versenyképes: A kis- és középvállalkozásokat a környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelésben segítő program.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2008. március 27-én elfogadta véleményét. (Előadó: Franco CHIRIACO).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. április 22–23-án tartott 444. plenáris ülésén (az április 22-i ülésnapon) 109 szavazattal, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak egy olyan program kidolgozására irányuló kezdeményezését, amelynek az a célja, hogy segítse a kkv-kat a környezetvédelmi jogszabályok betartásában, tekintettel e jogszabályok bonyolultságára, valamint a kkv-k gazdasági és társadalmi jelentőségére az európai gazdaságon belül. Ezzel kapcsolatban azonban az EGSZB rámutat arra, hogy a mikrovállalkozásokra különös figyelmet kell fordítani, mivel a strukturális problémák sebezhetőbbé teszik őket.

1.2 Az EGSZB tisztában van azzal, hogy a kkv-k számára milyen nehézségeket okoz a bonyolult környezetvédelmi jogszabályok betartása, ezért helyesli, hogy olyan eszközöket alakítsanak ki, amelyek megkönnyítik megértésüket. Az elmúlt évtizedben ugyan nagyobb figyelmet fordítottak a szociális és különösen a környezetvédelmi megfontolásokra, a vállalatok társadalmi felelősségvállalását azonban még nem tekintik az üzleti világban olyan tényezőnek, amely hozzájárul ahhoz, hogy a vállalkozások versenyelőnybe kerüljenek.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy az európai bizottsági kezdeményezés, amely egy olyan program kidolgozására irányul, amely segíteni igyekszik a kkv-kat a környezetvédelmi jogszabályok betartásában, igen fontos első lépést jelent.

1.4 Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy az Európai Bizottság proaktív megközelítést dolgozzon ki a kkv-kkal kapcsolatban, oly módon, hogy területi szintű strukturált együttműködési rendszert alakít ki a vállalatok számára. A határon átnyúló együttműködésre különösen nagy figyelmet kell ezzel kapcsolatban fordítani.

1.5 Különösen a következőkre lenne szükség:

– tekintettel a környezetvédelmi jogszabályok bonyolultságára, ezek tagállami harmonizálás révén történő egységesítése a nagyobb mértékű jogi koherencia érdekében,

– a jogi keret egyszerűsítése és tökéletesítése többek között a jogszabályok egyszerűbbé és érthetőbbé tétele révén,

– a bürokrácia csökkentése és az adminisztratív terhek enyhítése,

– *testre szabott* környezetvédelmi ágazati vezetési rendszerek kialakítása, amelyek könnyebben hozzáférhetők a kkv-k számára,

– szakértelem kialakítása – elsősorban a kkv-k keretében –, helyi szakértők kiképzése által, akik szakmai segítséget tudnak nyújtani a kkv-knak,

– a program pénzügyi forrásainak átszervezése a program egyszerűbbé és hatékonyabbá tétele érdekében, és

– a kommunikáció és a tájékoztatás javítása, különösen a bevált gyakorlatok eredményeinek terjesztése tekintetében.

2. Az Európai Bizottság közleményének lényegi tartalma

2.1 Az Európai Bizottság közleményének az a célja, hogy segítse a kis- és középvállalkozásokat (kkv) abban, hogy hatékonyan használják fel az energiát és az erőforrásokat⁽¹⁾. Ezt olyan jogi keret és olyan intézkedések meghatározása révén teszi, amelyek megerősítik a kisebb vállalkozások jellemző sajátosságait figyelembe vevő jelenlegi politikákat és kezdeményezéseket. Ennek érdekében a közlemény olyan program kidolgozását javasolja, amely segítséget nyújt a kkv-knak az európai környezetvédelmi jogszabályok alkalmazásában. A program pénzügyi forrásokat biztosít a támogató hálózatok számára, egyszerűbbé teszi a környezetvédelmi vezetési rendszerekhez történő hozzáférést, és növeli e vállalkozások környezetvédelmi tudatosságát.

⁽¹⁾ COM(2007) 379 final.

2.2 Bár az egyes kkv-k kevesebb mint 250 személyt foglalkoztatnak, a 23 millió kkv együttvéve az EU összes vállalkozásának mintegy 99 %-át és az Unió gazdasága által termelt összes hozzáadott érték 57 %-át jelenti. Mivel a gazdasági forgalom ilyen nagy hányadát teszik ki, a kkv-k jelentős hatást gyakorolnak a környezetre is.

2.3 Számos vállalkozás nincs tisztában azzal, hogy tevékenységeik milyen hatást gyakorolnak a környezetre, sőt, többségük abban a hiszemben van, hogy ez a hatás csekély, vagy nem is létezik. A kkv-k annak feltételezésére is hajlamosak, hogy ha nem jelzik nekik az ellenkezőjét, akkor megfelelnek a környezetvédelmi jogszabályoknak. Ilyen körülmények között a kkv-k tevékenysége fokozott egészségügyi és biztonsági kockázatokkal járhat a dolgozókra nézve, valamint jelentősen veszélyeztetheti a környezetet. Ha a kkv-k gazdasági tevékenységeikbe nem építik be a környezetvédelmi szempontokat, előfordulhat, hogy nem részesülnek a jobb környezetvédelmi vezetésben és az ökoinnovációban rejlő lehetőségek gazdasági előnyeiből.

2.4 Az Európai Bizottság által javasolt, a környezetvédelmi előírásoknak való megfelelést segítő program olyan intézkedésekből áll, amelyeknek az a célja, hogy segítsék a kkv-kat tevékenységük környezeti következményeinek csökkentésében és a létező jogszabályoknak való megfelelésben. A program oly módon igyekszik csökkenteni azt a terhet, amelyet a jogszabályok betartása jelent, hogy a környezetvédelmi megfontolásokat a kkv-k tevékenységeinek középpontjába állító eszközöket és politikákat alakít ki.

2.5 A közleményben ismertetett intézkedések kiterjednek a kimondottan a kkv-kat célzó információk terjesztésére, a támogató hálózatok ösztönzésére és a helyi környezetvédelmi szakértelem kialakítására irányuló képzési tevékenységekre is.

2.6 A program intézkedéseinek finanszírozását a LIFE+ forrásai (5 millió euró a 2007–2013 időszakra), valamint a versenyképességi és innovációs keretprogram (CIP) és a strukturális alapok révén elérhető további források fogják biztosítani.

2.7 Már hét nyelven hozzáférhető egy olyan weblap, amely a kkv-k érdekeit szolgáló uniós környezetvédelmi politikáról nyújt tájékoztatást; ezenkívül az energiahatékonysággal, a légköri kibocsátásokkal, a hulladéktermeléssel, valamint a talaj- és vízszennyező anyagok kibocsátásával kapcsolatos útmutatókat is terveznek. A finanszírozási lehetőségekről kézikönyv jelenik meg.

2.8 Az új vállalkozási és innovációs hálózat 2008-tól részt vesz a program alkalmazásában, és a kkv-kat támogató más hálózatokkal együtt jelentős segítséget nyújt majd ahhoz, hogy a kkv-k operatív intézkedések formájában alkalmazhassák az uniós környezetvédelmi politikákat.

2.9 A közleményhez csatolt belső munkadokumentum számos esettanulmányt és a bevált gyakorlatokra vonatkozó példát ismertet a kkv-k vonatkozásában európai és globális szinten.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB örömmel fogadja az Európai Bizottság programját, mindenekelőtt azért, mert elismeri a kkv-k jelentőségét és értékét az európai gazdaság és társadalom számára.

3.2 Az EGSZB ezzel kapcsolatban hangsúlyozza az Európai Tanács 2000. június 19–20-i feirai ülésén elfogadott határozat⁽²⁾, valamint a Kisvállalkozások Európai Chartájának jelentőségét⁽³⁾, amely kimondja, hogy „a kisvállalkozások az európai gazdaság gerincét képezik”, valamint hogy „a munkahelyteremtés kulcsfontosságú forrásai, és az üzleti elgondolások táptalaját adják”. A Chartának az az egyik prioritása, hogy támogassa a vállalkozások növekedését és versenyképességét, mégpedig nemcsak helyi szinten, hanem a világpiacon is.

3.3 A vállalkozásoknak be kell építeniük irányítási rendszerükbe a környezetvédelmi megfontolásokat. Ezért, mivel a legtöbb kkv – különösen a kis- és mikro-vállalkozások –, általában nem folytatnak környezetvédelmi politikát, integrált környezetvédelmi vezetés bevezetésére lesz szükség, ügyelve ugyanakkor arra, hogy az adminisztratív terhet minimális szinten tartsák.

3.4 Az első lépés annak a fokozott tudatosítása, hogy ezek az eljárások nem pusztán korlátozó jellegűek, illetve költségesebbek, hanem elősegíthetik a vállalatok versenyképességének javítását, és hosszú távon hozzáadott értéket állíthatnak elő.

3.5 Azok a kkv-k, amelyek folyamatosan képesek – például környezetvédelmi vezetési rendszerek segítségével – ezeknek a tevékenységeknek a felügyeletére, ki tudják bővíteni az ellenőrzésnek alávetett irányítási paramétereket, és egyetlen stratégiai tervbe foglalják mind az idetartozó gazdasági és pénzügyi adatokat, mind pedig azokat, amelyek a vállalat szociális és környezeti hatásával kapcsolatosak⁽⁴⁾. Így nemcsak gazdasági és környezeti előnyök származnak a források hatékony, ésszerű felhasználásából, hanem a munkaszervezés módosításával a munkahelyi biztonságról is gondoskodni lehet.

3.6 Az EGSZB ezért egyetért azzal, hogy hosszú távú stratégia elfogadására van szükség, amelyet aztán a tagállamoknak mihamarabb alkalmazniuk kell.

4. Részletes megjegyzések

Megjegyzések az Európai Bizottság cselekvési tervében javasolt intézkedésekről

4.1 Jobb szabályozás a politikák kialakítása és megvalósítása terén: A *jobb szabályozás* ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a kkv-kat nagyobb mértékben bevonják a – bevált gyakorlatok elemzésére támaszkodó – környezetvédelmi politikák kidolgozásába. A megfelelően meghatározott és terjesztett bevált gyakorlatok a környezetvédelmi jogszabályok alkalmazásának

⁽²⁾ http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00200-r1.en0.htm.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/docs/charter_en.pdf.

⁽⁴⁾ Lásd: „A Comparative Analysis of the Environmental Management, Performance and Innovation of SMEs and Larger Firms based on the OECD database”, Julien Labonne, 2006. július.

támogatására szolgáló, gazdaságilag leghatékonyabb eszközök jelentik. Az adminisztratív terhek és a bürokrácia uniós, nemzeti és regionális szinten történő csökkentésére, valamint az érthetőség fokozására nemcsak a majdani új jogszabályokkal kapcsolatban, hanem a jelenlegi rendelkezések bármilyen felülvizsgálata esetén is törekedni kell.

4.2 Elérhetőbb, testre szabott környezetvédelmi vezetési rendszerek: ha a környezetvédelmi szempontokat a növekedés és az innováció érdekében beépítik a stratégiai döntésekbe, akkor a vállalkozások nemcsak hogy be tudják tartani a meglévő jogszabályokat, hanem új, jobb gyakorlatokat is ki tudnak kísérletezni, amelyek figyelembe veszik mind a kezdeményezési szabadságot, mind a kis- és mikrovállalkozások sajátos igényeinek kielégítésére szolgáló paramétereket. Különösen az lenne fontos, hogy környezetvédelmi vezetési rendszerek (például az EMAS vagy az ISO) elfogadását ösztönözzék. Az EMAS-szal (közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer) kapcsolatban ez a cél például úgy érhető el, ha az idetartozó rendeletbe a kkv-k számára kedvező rendelkezéseket foglalnak bele, a szabályokat a kkv-k struktúrájának megfelelően alkalmazzák⁽⁵⁾, fokozatosan csökkentik a rendszerhez csatlakozott cégek ellenőrzését és ezek információszolgáltatási kötelezettségét. Mindennek az lenne a célja, hogy a kkv-kat csatlakozásra ösztönözze, jelenleg ugyanis csak Olaszországban, Németországban és Spanyolországban jelentős a csatlakozások száma. Az EGSZB reméli, hogy az Európai Bizottság – különösen a jelenlegi EMAS felülvizsgálata céljából – figyelembe veszi ezeket a javaslatokat, valamint az éghajlatváltozásról és a civil társadalom ezzel kapcsolatos szerepéről 2006 júliusában elfogadott véleményét⁽⁶⁾. Végül az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg a helyi és regionális szintű informális és nem kodifikált eszközökben rejlő hasznos elemeket, amelyek alkalmasak a jelenlegi környezetgazdálkodási rendszer gazdagítására, mivel a jelenlegi helyzeten csak a kkv-knak és ezek szövetségeinek közvetlen, helyi szintű bevonása változtathat.

Kelt Brüsszelben, 2008. április 22-én.

4.3 Célzott pénzügyi támogatás és többéves pénzügyi program: a pénzügyi eszközök nagy száma zavart okozhat, és akadályozhatja az eszközök hatékony működését. Az EGSZB ezért reméli, hogy az Európai Bizottság minél hamarabb közzéteszi tervezett kézikönyvét, amely ismerteti a környezetvédelmi jogszabályok kkv-k általi fokozott mértékű tiszteletben tartását és a kkv-k környezetvédelmi teljesítményének javítását célzó projektek új finanszírozási lehetőségeit. Az EGSZB hosszú távon kedvezőbbnek tartaná, ha a kkv-kkal kapcsolatos valamennyi intézkedés ugyanahhoz a költségvetési tételhez tartozna.

4.4 Helyi környezetvédelmi szakértői hálózat kialakítása a kkv-k részére: olyan szakértőkre van szükség, akik szakmai segítséget tudnak nyújtani a kkv-knak. Ehhez elengedhetetlen a kkv-k helyi szerveinek és az intézményeknek a bevonása. Ezenkívül arról is gondoskodni kell, hogy a szolgáltatások költségei ésszerű határokra belül maradjanak, és hogy a kkv-knak lehetőségük nyíljon saját konzultánsok képzésére és igénybevételére.

4.5 Jobb kommunikáció és célzottabb tájékoztatás: A tervezett – a kkv-portálhoz kapcsolódó – többnyelvű weboldalnak (?) a kkv-kat támogató hálózatok számára az uniós környezetvédelmi politikával és a kkv-kkal kapcsolatos legfőbb információforrássá kell válnia. Az EGSZB rendkívül fontosnak tartja, hogy a kkv-k azonnal hozzáférjenek az információkhoz, és közvetlenül kapcsolatba léphessenek az uniós intézményekkel.

4.5 Az EGSZB örömmel fogadja az Európai Bizottságnak az „Enterprise Europe” hálózat elindítására irányuló kezdeményezését – ez egy új, jelentős európai hálózat uniós és az Unión kívüli vállalkozások támogatására. Azt is alapvető fontosságúnak tartja, hogy az EU folytassa a kkv-k részére nyújtott szolgáltatások bővítését, mindenekelőtt a határokon átnyúló kereskedelem és beruházások, a kkv-k és a nagyvállalatok közötti technológiai együttműködés, az innováció, az uniós finanszírozási források ismerete, valamint a kkv-knak szóló kutatási programok tekintetében.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁵⁾ „Ellenőröknek szóló útmutató a kkv-k – különösen a kis- és mikrovállalkozások – ellenőrzéséről”, A szervezetek közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételének lehetővé tételéről szóló 761/2001/EK rendelet végrehajtására vonatkozó útmutatásról szóló 2001. szeptember 7-i európai bizottsági ajánlás IV. melléklete.

⁽⁶⁾ NAT/310 – Válasz az éghajlatváltozás kihívásaira – A civil társadalom szerepe.

^(?) <http://ec.europa.eu/enterprise/sme/index.htm>.